

Toespraak, gehouden door de Wethouder voor Verkeer en Vervoer, Binnenstad en Monumenten van de gemeente Den Haag, drs. H.J.Meijer, ter gelegenheid van de feestelijke afronding van de restauratie van de Nirwanaflat op 19 juni 1992.

Dames en heren,

Van de zogenaamde jongere bouwkunst, waarmee onze stad zo rijk bedeeld is, vormt de Nirwanaflat één van de belangrijkste exponenten. Van heinde en verre komen - vooral na het gereedkomen van de restauratie - de in architectuur en monumenten geïnteresseerden dit gebouw bewonderen. De restauratie van dit nationale en internationale monument is niet zonder slag of stoot voor elkaar gekomen. Het proces heeft lang geduurd en verliep soms zeer moeizaam. Al in 1984 - toen de flat er sterk verwaarloosd bijstond - nam de Vereniging van Eigenaren van de Nirwanaflat het initiatief tot het herstel van het gebouw. Pas in 1990 was er sprake van een "voldragen" restauratieplan en kon de uitvoering ervan beginnen. Deze lange voorbereidingstijd is goed te verklaren. Zoals bij veel monumenten van dit kaliber, was het opstellen van een gedegen restauratieplan een moeizaam proces. Naast het wegwerken van bouwtechnische problemen moest dit gebouw ook weer voor wat betreft de gebruikswaarde geactualiseerd worden. Het gebouw is naast monument immers in de eerste plaats een woongebouw. Een goed restauratieplan zoekt een aanvaardbaar evenwicht tussen de monumentale waarden en de gebruiksprestaties, een interessante strijd of - beter gezegd - afweging tussen vorm en functie. In wat heldere taal gesproken: het ging er bijvoorbeeld om hoe een goede warmte- en geluidsisolatie in de vorm van buitengevelisolatie, dubbel glas en suskasten aan te brengen zonder het beeld van de Nirwanaflat ingrijpend te wijzigen of aan te tasten. In de loop van het ontwikkelingsproces, dat zich nog tot in de uitvoeringsfase van de restauratie uitstrekke, is dat goede evenwicht gevonden. Het resultaat kunt u vandaag van dichtbij aanschouwen.

Het wonderlijke van dit gerealiseerde project is, dat ik niet één partij kan aanwijzen, die voor dit succes bepalend of verantwoordelijk is. Er is gaande het proces een team gevormd, waarin alle betrokkenen hun onmisbare bijdrage leverden. Ik noem in volstrekt willekeurige volgorde de belangrijkste partners:

- * uiteraard de Vereniging van Eigenaren, bestuur en vooral de leden - de bewoners - die grote offers hebben gebracht, in financiële zin maar ook bij het doorstaan van het geweld dat een restauratie-in-uitvoering nu eenmaal met zich meebrengt;
- * de adviseurs, zoals het ingenieursbureau DHV, Starke Diekstra, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de diverse gemeentelijke diensten en afdelingen;
- * de werkers op de bouw, met als hoofdaannemer de firma Schakel en Schrale;
- * de stichting Nationaal Restauratiefonds, als financier en - voor een belangrijk deel ook - administrateur;
- * de rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland voor hun financiële bijdragen.

Ik wil alle betrokkenen hartelijk dankzeggen voor hun inspanningen en geluk toewensen met dit prachtige resultaat.

Ik wil tenslotte ook nog even stilstaan bij de informatielessenaar, die ik zojuist heb mogen onthullen. Ik ben zeer content met dit initiatief van de vereniging. Zoals u weet staat onze openbare ruimte over het algemeen nogal vol met allerlei straatmeubilair. Aan het nut van veel van dat soort objecten wordt getwijfeld. Het mooie van dit object is echter, dat het niet op de openbare straat staat en bovendien zeer zinvol is. Het gebouw en de informatie zullen nog veel aandacht trekken. Het zal hier nog druk worden!

Dames en heren, Nirwana betekent volgens Wolters' "het einde van de reeks van de wedergeboorten". Het gereedkomen van de restauratie van de Nirwanaflat is op zich "het einde van een proces van wedergeboorte". De flat staat aan het begin van een "tweede jeugd". Maar laat ik mij niet laten verleiden tot dit soort zware bespiegelingen: de koele drankjes en smakelijke hapjes kunnen wij niet langer laten wachten.

Gemeente Den Haag
Dienst Ruimtelijke en
Economische Ontwikkeling
Monumentenzorg
Postbus 29734
2502 LS Den Haag